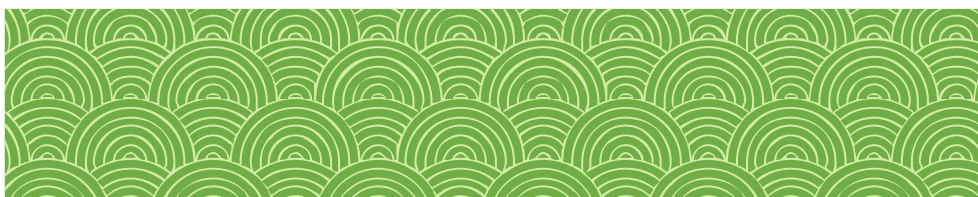
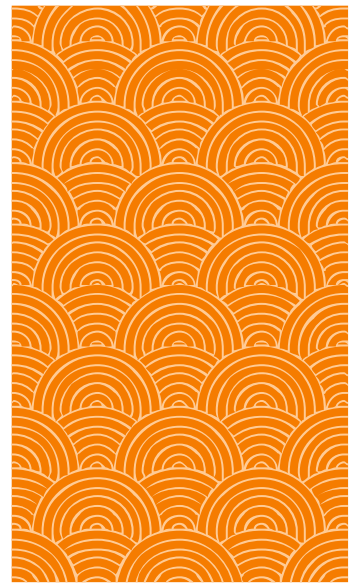

**Δραστηριότητες
φωνολογικής
ενημερότητας
κατά τη διάρκεια
του
αυτοπεριορισμού
στο σπίτι,
εξαιτίας της
πανδημίας του
κορωνοϊού.**

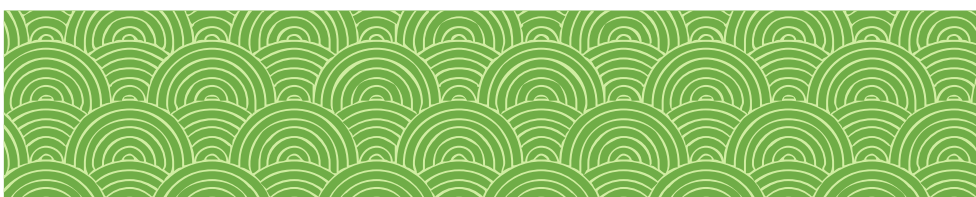
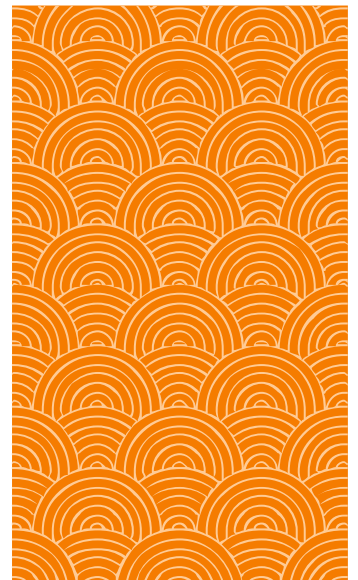
**Σκέντζου Φωτεινή
Λογοθεραπεύτρια 2^{ου} ΚΕΣΥ Αχαΐας**

Λόγω των ειδικών συνθηκών που αντιμετωπίζει η σχολική μας κοινότητα, εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας που επέφερε η πανδημία του κορωνοϊού, γονείς και εκπαιδευτικοί προσπαθούν να ανακαλύψουν τρόπους και δημιουργικές διεξόδους του ελεύθερου χρόνου των παιδιών.

Παρότι, αυτές οι ενέργειες δεν είναι δυνατό να υποκαταστήσουν την δια ζώσης εκπαίδευση και υποστήριξη που έχουν ανάγκη και δικαιούνται οι μαθητές μας, συνιστούν μια σοβαρή προσπάθεια εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου των μικρών παιδιών.

Στο πλαίσιο αυτό, το 2^ο ΚΕΣΥ Αχαΐας προτείνει ενδεικτικές ασκήσεις φωνολογικής ενημερότητας.

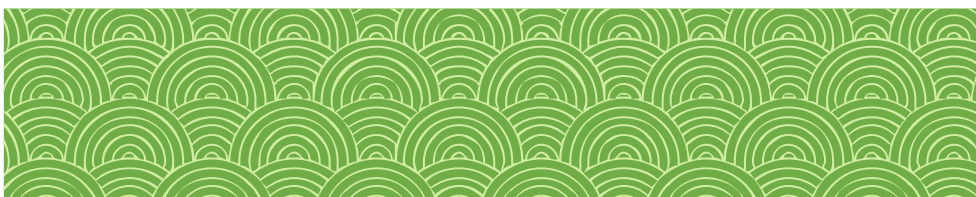
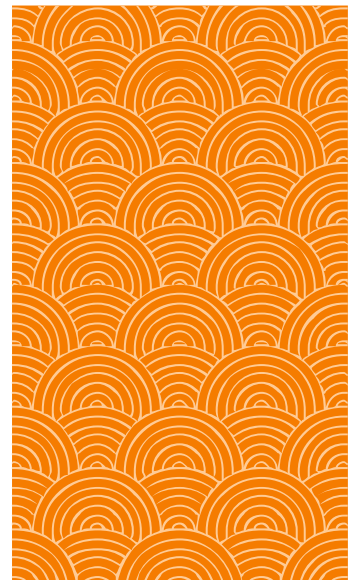

Ας δούμε με απλά λόγια τι είναι και γιατί είναι τόσο χρήσιμο να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά μας σε αυτές τις δεξιότητες.

Φωνολογική ενημερότητα είναι η ικανότητα των παιδιών να αντιλαμβάνονται ότι οι προτάσεις αποτελούνται από λέξεις, οι λέξεις από συλλαβές και οι συλλαβές από φωνήματα.

Η δεξιότητα αυτή είναι πολύ σημαντική προκειμένου τα παιδιά να κατακτήσουν τις δεξιότητες γραφής και ανάγνωσης. Οι δυσκολίες σε αυτές τις δεξιότητες μπορεί να οδηγήσουν ένα μαθητή σε μαθησιακές δυσκολίες και το αντίστροφο. Έχει αποδειχθεί ότι οι μαθητές που έχουν ανεπτυγμένη αυτήν την δεξιότητα έχουν σημαντικές πιθανότητες να έχουν μια επιτυχημένη μαθησιακή πορεία.

Οι κάτωθι ενδεικτικές δραστηριότητες, συνιστούν προσπάθεια υποστήριξης της ανάπτυξης αυτών των δεξιοτήτων, με όσο το δυνατό πιο απλό τρόπο.

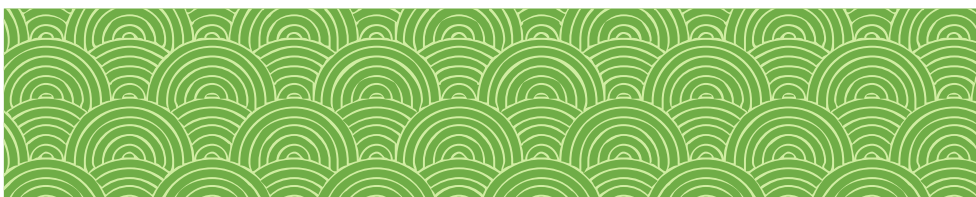
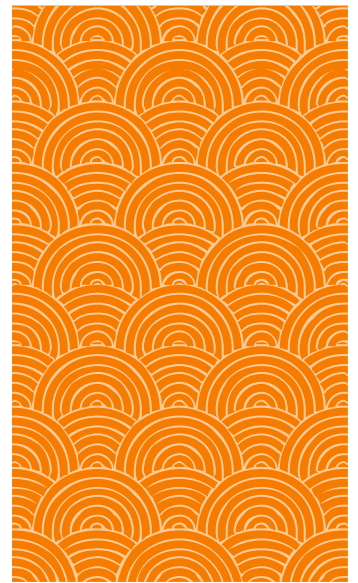

Παρότι αποτελούν χρήσιμο βοήθημα για τους γονείς που επιθυμούν να συνεισφέρουν στην προετοιμασία των παιδιών τους για την κατάκτηση της γραφής και της ανάγνωσης, σε καμία περίπτωση πρόκειται για ολοκληρωμένη μέθοδο αποκατάστασης φωνολογικών δυσκολιών, οι οποίες χρήζουν επαγγελματικής αντιμετώπισης.

Ενδεικτικές δραστηριότητες

Διαχωρισμός λέξεων σε συλλαβές

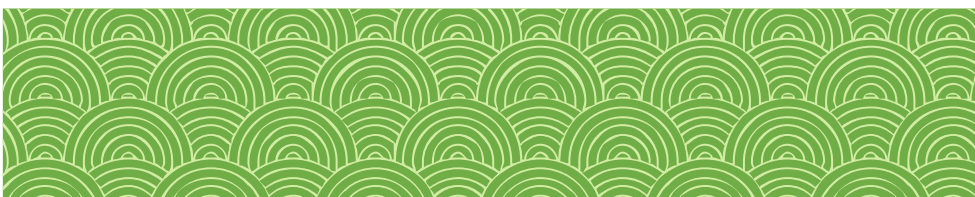
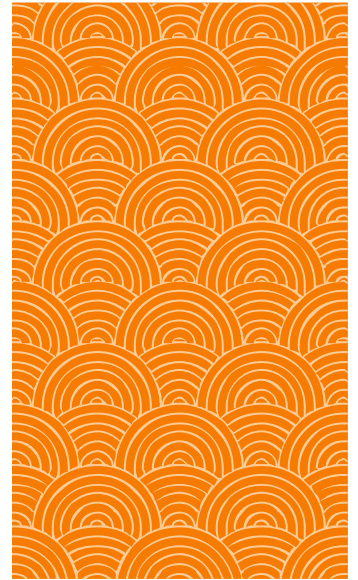
Ζητάμε από το παιδί να χωρίσει μια λέξη που ακούει σε συλλαβές(κομματάκια) χτυπώντας με τα χέρια του παλαμάκια σε κάθε συλλαβή. Εδώ μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και κάποιο μουσικό όργανο. Ξεκινάμε με μικρές δισύλλαβες λέξεις π.χ. τόπι →τό-πι, καπέλο→κα-πέ-λο. Προσπαθούμε να χρησιμοποιούμε λέξεις με την μορφή- σύμφωνο φωνήεν -χωρίς συμπλέγματα συμφώνων.

Ομοιότητα αρχικής συλλαβής

Δίνουμε στα παιδιά ζευγάρια λέξεων π.χ. τόπι-τόξο, παπί-πατίνι, κότα-τόπι κ.λ.π., και ζητάμε να μας πουν ποιά ζευγάρια λέξεων έχουν την ίδια πρώτη συλλαβή. Μπορούμε να πούμε «άκου τις λέξεις που θα σου πω ... αρχίζουν από το ίδιο πρώτο κομματάκι;» Και εδώ μπορούμε να οπτικοποιήσουμε την δραστηριότητα δείχνοντας τις λέξεις και με κάρτες /εικόνες.

Στην συνέχεια δίνουμε στο παιδί μια ομάδα τριών λέξεων από τις οποίες οι δύο έχουν την ίδια πρώτη συλλαβή και η τρίτη όχι (και εδώ είναι βοηθητική η χρήση καρτών). Λέμε: «οι δύο από τις τρεις λέξεις που σου είπα έχουν το ίδιο πρώτο κομματάκι. Ποιές είναι;» Αν το παιδί δεν μπορεί να καταφέρει αυτή την δραστηριότητα απλουστεύουμε ρωτώντας για κάθε λέξη χωριστά ποιό είναι το πρώτο κομματάκι, ώστε να του δώσουμε χρόνο να αντιληφθεί τις ομοιότητες και τις διαφορές.

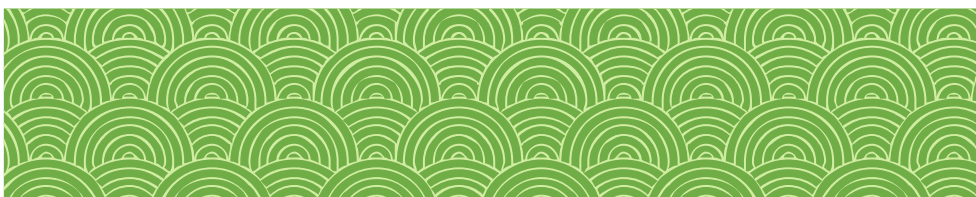
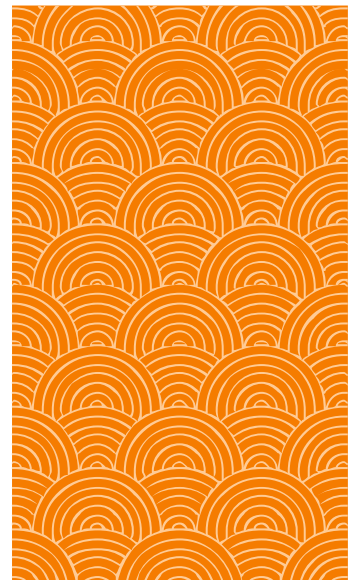

Μπορούμε να συνεχίσουμε με τον ίδιο τρόπο για την τελευταία συλλαβή, όταν είμαστε σίγουροι ότι το παιδί έχει κατακτήσει την αρχική συλλαβή.

Για την κατανόηση ομοιότητας της τελευταίας συλλαβής μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τραγουδάκια αφήνοντας το παιδί να ολοκληρώσει την ομοιοκαταληξία π.χ. «Έλα εδώ μικρό παιδάκι να σου δώσω ένα.....». Το παιδί μπορεί να πει φιλάκι, κεκάκι κ.λ.π.

Θα ήταν χρήσιμο να οπτικοποιήσουμε τις συλλαβές κόβοντας χρωματιστά χαρτάκια ή χρησιμοποιώντας χρωματιστούς μαρκαδόρους και απλώνοντας μπροστά στο παιδί τόσα χαρτάκια/μαρκαδόρους, όσες και οι συλλαβές μιας λέξης.

Με αυτό τον τρόπο μπορούμε να βοηθήσουμε το παιδί να αντιληφθεί καλύτερα την σειρά των συλλαβών (ποιό χρώμα είναι η πρώτη συλλαβή κ.λ.π.).

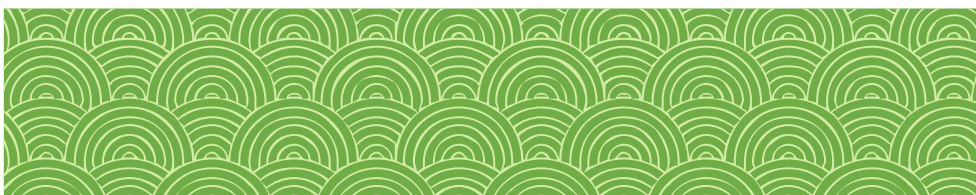
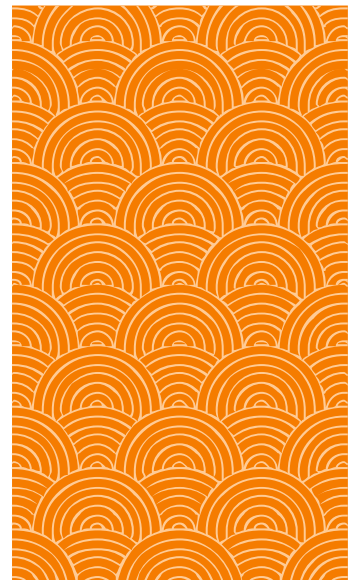

Εφόσον είμαστε σίγουροι ότι το παιδί έχει κατακτήσει την δεξιότητα διαχωρισμού και αναγνώρισης των συλλαβών, προχωράμε στο επόμενο στάδιο που είναι η φωνολογική αντίληψη σε επίπεδο φωνήματος.

Ακουστική διάκριση αρχικού φωνήματος

Αυτό σημαίνει ότι το παιδί θα πρέπει να διακρίνει από ποιόν ήχο αρχίζει μια λέξη.

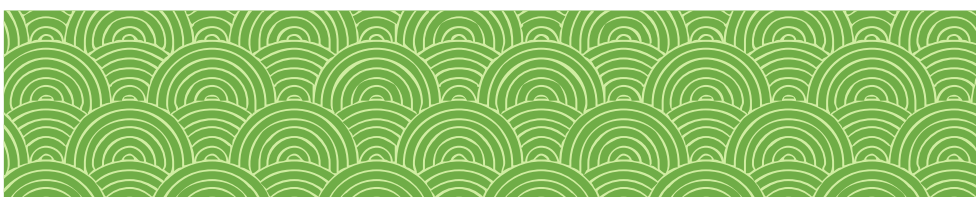
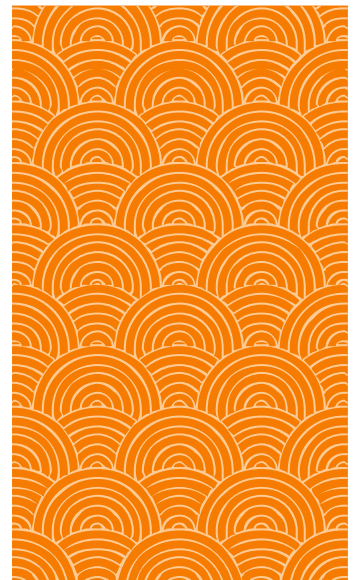
Λέμε αργά και καθαρά μια λέξη (αρχικά δισύλλαβη). Ζητάμε από το παιδί να μας πει ποιόν ήχο-(φωνή) ακούει στην αρχή. Αυξάνουμε τον βαθμό της δυσκολίας, χρησιμοποιώντας όλο και μεγαλύτερες λέξεις. Αν στην αρχή της λέξης υπάρχει δίψηφο σύμφωνο π.χ. (μπότα), δεν αναμένουμε από το παιδί σε καμία περίπτωση να αντιληφθεί ότι είναι το «μ» αρχικό φώνημα, αλλά να αντιληφθεί τον ήχο «ΜΠ».

Μέσα από αυτή τη διαδικασία θέλουμε το παιδί να αντιλαμβάνεται τους ήχους και όχι τα γράμματα από τα οποία αρχίζει μια λέξη. Παράδειγμα: «Θα σου πω μια λέξη και εσύ θα μου πεις από ποια φωνούλα αρχίζει. {Κότα →Κ, Μήλο →Μ , Πατάτα→Π)

Στη συνέχεια, μπορείτε να ζητήσετε από τα παιδιά το αντίστροφο, δηλαδή να τους δίνετε έναν ήχο-φωνή και τα παιδιά να προσπαθούν να βρουν λέξεις που αρχίζουν από αυτόν τον ήχο-φωνή.

Μπορούν στην συνέχεια να βρουν εικόνες από παλιά περιοδικά ή διαφημιστικά έντυπα με εικόνες από αντικείμενα που αρχίζουν από τον συγκεκριμένο ήχο π.χ. «Σήμερα θα προσπαθήσουμε να βρούμε λέξεις που αρχίζουν από {Κ}», (λέμε {Κ}, όπως ο ήχος του γράμματος όταν το προφέρουμε σε μια λέξη και όχι Κάπα), και τα παιδιά βρίσκουν σε διαφημιστικά έντυπα κουτιά από (κ)αφέ ή (κ)αρότο ή (κ)αραμέλες κ.λ.π. τα κόβουν και τα συλλέγουν (χρησιμοποιείστε την φαντασία σας και τις δυνατότητες που έχετε

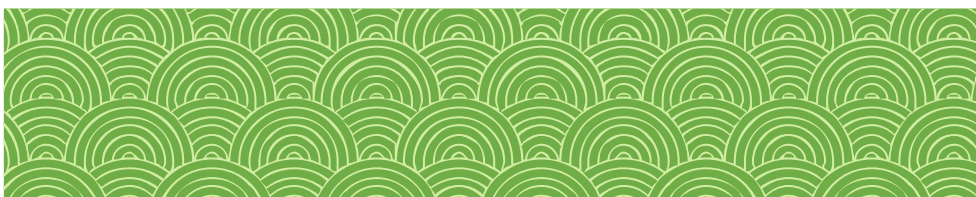
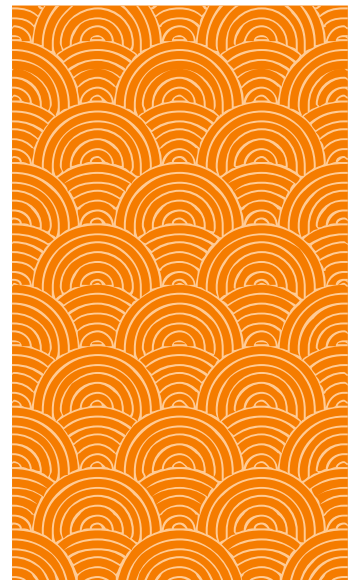
προκειμένου να υπάρξει και ένα σύστημα ανταμοιβής για να έχουν κίνητρο να ψάξουν όσο το δυνατό περισσότερες λέξεις-εικόνες).

Ακουστική διάκριση τελικού φωνήματος

Εδώ θα πρέπει το παιδί να κατανοήσει και να ονομάσει τον ήχο που ακούει στο τέλος κάθε λέξης. Η τεχνική είναι ίδια με το αρχικό φώνημα. Ξεκινάμε με μικρές λέξεις και συνεχίζουμε με μεγαλύτερες π.χ. : Θα σου πω μερικές λέξεις. Κάθε φορά θα μου λες ποια φωνούλα ακούς στο τέλος : Μήλο → ο, Κότα → α. Αν δεν τα καταφέρνει μπορούμε να βοηθήσουμε κρατώντας λίγο το τελικό φώνημα Πατάτααααα «τι είπα στο τέλος;»

Σύνθεση συλλαβών και φωνημάτων

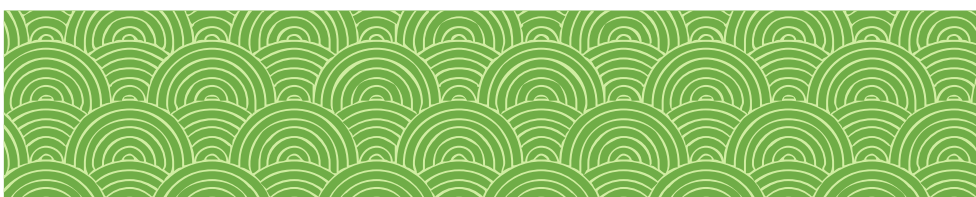
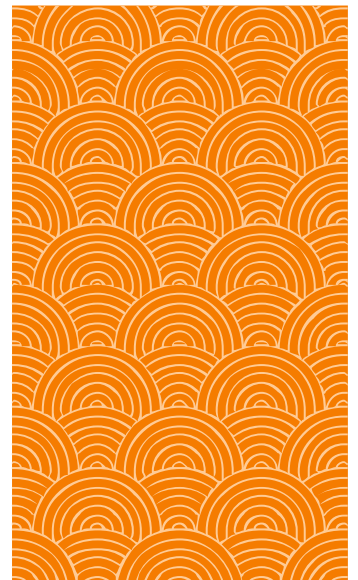
Λέμε στο παιδί: «θα σου πω μια λέξη που θα έχω σπάσει σε κομματάκια και εσύ θα την κολλήσεις

στο μυαλό σου και θα μαντέψεις ποια λέξη είπα
π.χ. τό-ξο→τόξο, κα-λά-θι→καλάθι, βι-βλί-
ο→βιβλίο, ψά-ρι→ψάρι.(προφέρουμε αργά μια- μία
συλλαβή).

Όταν είμαστε σίγουροι ότι έχει κατακτήσει
την παραπάνω διαδικασία σε επίπεδο συλλαβής
συνεχίζουμε με τον ίδιο τρόπο σε επίπεδο
φωνήματος π.χ. Μ-ύ-τ-η→Μύτη, Κ-ο-ύ-π-α→Κούπα
κ.λ.π. (Προφέρουμε αργά ένα -ένα γράμμα).

Μια άλλη διασκεδαστική δραστηριότητα
είναι να ορίσουμε με το παιδί ένα συγκεκριμένο
ήχο-φωνή και στην συνέχεια διαβάζοντας στο
παιδί μια μικρή ιστορία του ζητάμε να χτυπάει το
χέρι του και να μας σταματάει κάθε φορά που
ακούει το φώνημα στόχο. Με την δραστηριότητα
αυτή βελτιώνουμε και τις δεξιότητες
συγκέντρωσης και ακουστικής αντίληψης π.χ.
λέμε: «Θα σου διαβάσω αργά μια ιστορία και όταν
ακούσεις το (P) θα χτυπάς δυνατά το χέρι στο
τραπέζι. Εγώ θα σταματάω και εσύ θα μου λες σε
ποια λέξη το άκουσες».

Αυτή η δραστηριότητα είναι χρήσιμη και για τις περιπτώσεις που τα παιδιά δυσκολεύονται να ξεχωρίσουν φωνήματα που μοιάζουν μεταξύ τους, όπως (Θ)-(Φ) , (Β)-(Δ) κ.λ.π.

Όλες οι παραπάνω δραστηριότητες προτείνεται να παρουσιάζονται στα παιδιά με την μορφή παιχνιδιού και όχι μαθήματος.

Καλή επιτυχία και να έχετε όλοι υγεία, ακολουθώντας πιστά τις οδηγίες του ΕΟΔΥ!

